

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Vår ref: ZAS
Dato: 28.06.2013

Høringssvar – NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

Vi viser til NOU 2013:4 *Kulturutredningen 2014* som er sendt på høring av departementet. KIM var ikke en av høringsinstansene, men ønsker likevel å komme med enkelte synspunkter på utredningen.

Manglende involvering av minoritetsmiljøer

KIM registrerer at svært få organisasjoner og instanser tilknyttet innvandrerbefolkningen er del av departementets høringsrunde. Dette er beklagelig, ikke minst med tanke på at også selve utvalget i sitt arbeid har snakket med tilsvarende få representanter for minoritetsmiljøene.

For kort tid siden ble dessuten Norsk Kulturbarometer 2013 lagt frem. Barometeret gir en oversikt over bruken av ulike kulturtilbud i Norge. Forrige barometer inneholdt data fra 2008, som blant annet utgjør en viktig del av kunnskapsgrunnlaget utvalget har benyttet i sin utredning og som den gangen også ble brutt ned på variabelen innvandrerbakgrunn. I det nyeste barometeret er imidlertid ikke denne bakgrunnsvariabelen inkludert i analysen, noe som etter hva KIM har fått opplyst er et resultat av manglende finansiering fra KUDs side. Tatt i betraktning regjeringens satsinger og dens uttalte mål om mangfold i kultursektoren, både blant kulturutøvere, uttrykk og ikke minst publikum, fremstår det som et paradoks at regjeringen ikke har prioritert å måle en eventuell utvikling på dette området. I mediene har det den siste tiden også fremgått at flere av de store kulturinstitusjonene selv heller ikke har oversikt over hvem deres eget publikum er og hvorvidt minoriteter er en del av det.

Med det sagt vil likevel KIM berømme Enger-utvalget for deres arbeid og for ha hatt et kritisk og konstruktivt blikk på mangfoldperspektivet i kultursektoren. KIM støtter langt på vei utredningens funn og anbefalinger på dette området. Nedenfor følger våre øvrige kommentarer.

Hva er egentlig minoritetskultur?

I en tid preget av globalisering og internasjonalisering av kulturuttrykk kan det være problematisk å skulle definere noe som tilhørende minoriteten og noe annet som "norskt". Et eksempel på et kulturuttrykk som i dag tas for en helt naturlig del av den norske kulturen er jazz. I forbindelse med FNs internasjonale jazzdag hadde KIM et større arrangement hvor det blant annet ble fokusert på hvordan nettopp jazzen i Norge har transformert seg fra å være en importert og marginal musikk sjanger til noe som i dag regnes som mainstream. Jazzmusikken er ikke lenger et fremmedelement, men har blitt et kulturuttrykk som Norge promoterer rundt om i verden. Lignende eksempler kan gis for en rekke ulike kulturuttrykk. Når det kommer til mangfold i kulturlivet foreslår både utvalget og regjeringen en to-delt strategi hvor man på den ene siden bygger opp kulturinstitusjoner og arenaer for minoritetene samtidig som man forsøker å gjøre de store kulturinstitusjonene mer inkluderende. KIM ønsker mer mangfold i kulturlivet velkommen, men vil samtidig advare mot at en oppbygging av "kulturarenaer for minoriteter" kan sende et signal om minoritetens kultur er noe som foregår på siden av majoritetens, og at denne kulturen dermed ikke får den naturlige plassen den har i norsk kultur anno 2013.

I tråd med dette deler KIM utvalgets bekymring for tendensen til en kobling mellom sosialpolitikk, integreringsformål og kultur. Det er svært uheldig hvis støtte til kulturelle tiltak overfor minoritetsbefolkningen blir gitt kun med tanke på en sosial eller integreringsmessig gevinst, snarere enn en verdsettelse av selve den kulturelle uttrykksformen. Minoriteter er samfunnsaktører på linje med andre, ikke bare integreringsobjekter, og dette bør gjenspeiles i kulturpolitikken. KIM vil presisere at dette ikke bare dreier seg om å imøtekomme minoritetsbefolkningens preferanser som publikumsgruppe. Like viktig er det å anerkjenne minoritetsbefolkningen som bidragsytere til norsk kultur, og bidra til bedre representasjon av kunstnere med minoritetsbakgrunn på de kulturelle fellesarenaene. KIM vil oppfordre til at man fra regjeringens hold i større grad søker å bygge opp under kulturelle uttrykksformer som er samlende, heller enn å bygge særegne arenaer for minoriteter. I likhet med tilnærmingen i den generelle kulturpolitikken betyr det at man fortsatt vil støtte smale uttrykksformer, men at hovedvekten bør legges på å bygge opp under de brede uttrykksformene som bidrar til et inkluderende kulturliv på tvers av etnisitet.

Sats mer lokalt

Både denne utredningen og tidligere undersøkelser viser tydelig at minoritetsbefolkningens deltakelse i kulturektoren generelt er langt lavere enn hos majoriteten. Utredningen trekker frem nettopp utfordringer knyttet til å tilpasse kulturpolitikken til det flerkulturelle samfunnet som en av hovedutfordringene dette politikkområdet står overfor.

Når en stor del av befolkningen står utenfor kulturlivet, en trend som har vært gjeldende i flere tiår, innebærer det ikke bare en legitimitetsutfordring for kulturpolitikken, men også en demokratisk utfordring. KIM betviler ikke at myndighetene er klar over disse problemstillingene. Utredningen viser til en rekke satsinger som har blitt igangsatt, særlig rettet mot de statlig finansierte kulturinstitusjonene. Resultatene har derimot uteblitt. KIM vil advare mot en overdreven tro på at føringer til de statlige institusjonene vil gi de beste resultatene. Som nevnt ovenfor er det selvfølgelig viktig at også de store institusjonene tar

opp i seg et mangfoldperspektiv, både i innhold, tilbud og ikke minst ansettelse, likevel mener KIM i likhet med utredningen at fremtidige kulturløft bør fokusere på det lokale kulturarbeidet, også innenfor mangfoldsområdet.

I denne sammenheng er KIM glad for at utredningen fremhever fritidsklubbene som en viktig, lokal kulturarena og et sted hvor ungdom kan utvikle og utforske ulike kulturuttrykk på tvers av etnisitet og ressurser. KIM deler utvalgets bekymring for at rammevilkårene for fritidsklubbene gir uforutsigbarhet og varierende kvalitet. Uten status som lovpålagt tjeneste, øremerkede midler eller sentralt gitte krav til innhold og organisering opplever man at fritidsklubbene ofte taper i kampen om kommunenes ressurser. KIM ønsker å ta til orde for at det avsettes øremerkede midler til fritidsklubbene og at det formuleres kvalitetskrav til innhold og organisering.

Videre stiller KIM seg bak Kulturutredningens vektlegging av folkebibliotekenes som lokal kulturarena. Bibliotekene er blant de kulturtilbudene som minoritetsbefolkningen benytter i størst grad, og spiller en viktig rolle som møteplass mellom majoritets- og minoritetsnordmenn. I tillegg til å fungere som inngangsport til norsk litteratur- og kulturarv, spiller bibliotekene en viktig rolle i videreutviklingen av norsk kultur ved også å inkludere litteratur, film og musikk fra innvandreres opprinnelsesland.

Med vennlig hilsen

Anita Rathore
Utvalgsleder

Saksordfører i utvalget:
Yogeswaran Sivapragasam

Saksbehandler:
Zeshan A. Shakar
Rådgiver